

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXES RELATIVES AL DRET AL DESCANS I EL DRET A L'ESPAI PÚBLIC (CONTAMINACIÓ ACÚSTICA)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 14 d'octubre de 2022, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Estava disconforme amb l'autorització municipal atorgada a l'associació de festes del seu carrer, al districte de Gràcia, per celebrar la castanyada el dia 31 d'octubre de 2022, des de les 18.00 hores fins a les 00.00 hores.
- Se la va informar que aquesta celebració consistia en la realització d'una barbacoa al carrer, amb música ambiental durant tota l'activitat. Per aquest motiu exposava que durant aquestes sis hores hauria de suportar un excés de soroll al seu domicili.

En data 28 de novembre de 2022, va presentar una nova queixa pel mateix motiu. En aquest cas, s'havia autoritzat una altra festa al mateix carrer, que va començar a les 10.00 hores del matí.

En data 20 de desembre de 2022, va formular una tercera queixa, també per les molèsties ocasionades pel fum i el soroll derivat d'una activitat autoritzada de restauració al carrer, que va estar acompanyada de música fins a les 22.00 hores

D'acord amb el **principi d'economia administrativa**, i atès que els motius de les queixes són substancialment idèntics, aquesta Sindicatura considera oportú donar-hi resposta amb una única resolució.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de Gràcia** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 31 d'octubre de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 27 de febrer de 2023, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les intervencions fetes amb relació a l'objecte de la queixa.

CONSIDERACIONS

1. Intervenció prèvia de la Sindicatura en el mateix assumpte

La ciutadana, en data 9 de febrer de 2020, va presentar una queixa en aquesta Sindicatura relativa a les festes i activitats que es duen a terme al seu carrer.

La Sindicatura de Greuges de Barcelona es va pronunciar sobre l'assumpte en una resolució anterior, en què es feien les recomanacions següents al Districte de Gràcia:

- **Recomanar al Districte de Gràcia** que informi activament el veïnat més proper de les activitats lúdiques i festives autoritzades al carrer i de les afectacions que hauran de suportar amb relació a les característiques dels actes i els horaris concedits, per tal de minimitzar el perjudici al seu benestar.

En data 12 de març de 2021, el Districte va donar resposta a la Sindicatura, indicant que s'estava participant en l'àmbit de ciutat en un projecte per implementar una aplicació informàtica orientada a sistematitzar la recollida de les sol·licituds de llicències d'ús a l'espai públic que havia de repercutir en una millora respecte del deure d'informar el veïnat.

Mentrestant, es prendrien les mesures de coordinació necessàries per millorar la informació al veïnat sobre les activitats autoritzades a la via pública. Així mateix, s'informava que s'establirien condicions per a l'autorització dels espectacles i les activitats a l'espai públic, i se situarien en espais a una distància suficient per afavorir el respecte dels drets de terceres persones.

En data 17 d'agost de 2022, la ciutadana va presentar una nova queixa per les molèsties que li ocasionava la Festa Major de Gràcia al seu carrer. Va quedar enregistrada i la Sindicatura es va adreçar al Districte, i li va recordar el deure de donar compliment al contingut de la resposta de data 12 de març de 2021.

En data 1 d'octubre de 2022, la ciutadana va formalitzar una altra queixa. En aquest cas, les molèsties van ser a causa de l'activitat "Vermut musical amb dinar de carmanyola", que es va fer des de les 10.00 hores del matí fins a les 18.00 hores de la tarda. La Sindicatura ho va traslladar novament al Districte.

2. Millores que preveu el Districte en el marc de la Festa Major de Gràcia i altres activitats extraordinàries que es puguin autoritzar a l'espai públic

El Districte informa que són molt sensibles al problema que es planteja i que treballen activament per aconseguir, de la millor manera possible, conciliar i compatibilitzar els interessos diversos del veïnat: el dret al lleure i a la cultura, d'una banda, i el dret al descans i a altres usos de l'espai públic, de l'altra. Altres afectacions que, de retruc, es poden donar en situacions com les que es plantegen en aquesta queixa són el dret a la mobilitat o l'activitat comercial habitual.

Segons informació de la Guàrdia Urbana, efectivament, la ciutadana s'ha queixat moltes vegades de les molèsties de soroll que pateix derivades de la celebració al seu carrer tant dels actes de la Festa Major de Gràcia com d'altres celebracions populars i, en concret, del "Vermut musical amb dinar de carmanyola", el qual es va celebrar el dia 1 d'octubre de 2022, i que va organitzar l'Associació de Veïns i Veïnes del carrer de la promotora de la queixa. Aquest esdeveniment l'havia autoritzat l'Ajuntament i tenia permís per posar música ambiental durant tota la seva durada —de 10.00 a 18.00 hores— i, a més, música en viu de 12.00 a 14.00 hores.

Quant a la celebració de la castanyada, la ciutadana, en data 1 de novembre de 2022, va formular una queixa a través del canal municipal previst per resoldre i respondre les incidències i reclamacions que fa la ciutadania (IRIS). Hi referia molèsties per soroll i contaminació ambiental puntual per fum. En data 7 de novembre de 2022, se li va donar resposta en el sentit que la festa disposava de l'autorització municipal corresponent. A més, se la informava del seu dret a trucar al telèfon 112 (Guàrdia Urbana) sempre que considerés que alguna de les activitats no s'ajustava a la normativa per tal que la Guàrdia Urbana actués en conseqüència.

La Direcció de Serveis a les Persones i al Territori del Districte ha valorat i analitzat les queixes de la ciutadana i conclou el següent:

- És difícil conciliar interessos veïnals no sempre coincidents: la ciutadana, com a veïna del carrer objecte de la queixa, s'ha queixat de les molèsties derivades de la celebració al seu carrer de la festa major i del "Vermut musical amb dinar de carmanyola". Tanmateix, el carrer és un dels carrers adherits a la Fundació Privada Festa Major, la qual cosa implica que una majoria de veïns del tram afectat del carrer és favorable a la celebració.

- L'activitat del dinar popular amb música la va organitzar l'Associació de Veïns d'aquest mateix carrer. Les associacions són entitats constituïdes per veïns i veïnes que treballen, voluntàriament, sens ànim de lucre, per millorar la qualitat de vida dels barris, intervenint i proposant actuacions perquè arribin els serveis bàsics, educatius, sanitaris, culturals i de mobilitat a tothom, fomentant-ne la cohesió social.

-Pel que fa a la castanyada, el Districte es va posar en contacte amb l'associació organitzadora de l'esdeveniment per traslladar-li la queixa de la veïna i que estudiessin millores i canvis en el format de cara a properes edicions, per minimitzar les molèsties que puguin ocasionar.

Des del Districte, s'ha fet un **acompanyament a la promotora de les queixes**, que ha estat en contacte continuat amb la tècnica del barri de la Vila de Gràcia.

A més, **la comissió del carrer s'ha traslladat de local**, i ara s'ubica a un altre espai del carrer, davant del qual s'han desplaçat les seves activitats, amb la qual cosa s'han allunyat del domicili de la interessada.

D'altra banda, **el Districte procura limitar el nombre d'actes que es programen** en determinats espais i vetlla perquè els horaris s'ajustin als permisos atorgats. S'instal·len limitadors de so, lavabos portàtils, es reforcen els serveis de neteja i, si escau, sanciona les conductes incíviques que es puguin derivar de la celebració d'aquests actes.

3. El dret al descans

Les molèsties que poden provocar les celebracions lúdiques o concerts al carrer i la disconformitat amb l'actuació municipal davant aquestes situacions són objecte de coneixement freqüent per part de la Sindicatura de Greuges.

La utilització de la via pública amb motiu de festes majors o festes populars és una pràctica habitual als municipis. Tanmateix, es tracta de fer possible, en allò que es pugui, la conciliació entre el dret a gaudir de la festa a l'aire lliure i els drets a disposar d'unes condicions de vida saludables, i que es respecti la intimitat a l'interior dels habitatges.

La jurisprudència ha declarat, de manera reiterada, que els sorolls incideixen perniciosament sobre drets fonamentals protegits per la Constitució espanyola (CE): la inviolabilitat del domicili (art. 18.1); la salut (art. 43); un medi ambient adequat (art. 45), i un habitatge digne (art. 47). Per tant, la seva protecció és indefugible per part dels poders públics. Entre altres, les sentències del Tribunal Constitucional de 24 de maig de 2001 i 23 de febrer de 2004.

La doctrina del Tribunal Constitucional, recollida en les sentències esmentades, resumeix les conseqüències que els sorolls poden provocar en la vida de les persones. Diu així:

*En efecto, el ruido puede llegar a representar un factor psicopatógeno destacado en el seno de nuestra sociedad y una fuente permanente de perturbación de la calidad de vida de los ciudadanos. Así lo acreditan, en particular, las directrices marcadas por la Organización Mundial de la Salud sobre el ruido ambiental, cuyo valor como referencia científica no es preciso resaltar. En ellas se ponen de manifiesto las consecuencias que la **exposición prolongada a un nivel elevado de ruidos** tienen sobre la salud de las personas (v. gr., deficiencias auditivas, apariciones de dificultades de comprensión oral, perturbación del sueño, neurosis, hipertensión e isquemia), así como sobre su conducta social (en particular, reducción de los comportamientos solidarios e incremento de las tendencias agresivas). Desde la perspectiva de los derechos fundamentales implicados, debemos emprender nuestro análisis recordando la posible afección al derecho a la integridad física y moral. A este respecto, habremos de convenir en que, cuando la **exposición continuada a unos niveles intensos de ruido** ponga en grave peligro la salud de las personas, esta situación podrá implicar una vulneración del derecho a la integridad física y moral (art. 15 CE). En efecto, si bien es cierto que no todo supuesto de riesgo o daño para la salud implica una vulneración del art. 15 CE, sin embargo cuando los niveles de saturación acústica que deba soportar una persona, a consecuencia de una acción u omisión de los poderes públicos, rebasen el umbral a partir del cual se ponga en peligro grave e inmediato la salud, podrá quedar afectado el derecho garantizado en el art. 15 CE.*

En aquest sentit, l'article 8 de la Llei 11/2009, de 6 de juliol, de regulació administrativa dels espectacles públics i les activitats recreatives regula i reconeix el dret del veïnat i altres parts interessades a les quals pugui afectar la realització d'aquestes activitats.

L'article 42 d'aquesta llei regula les activitats extraordinàries. Són les que poden organitzar entitats socials o culturals o els ajuntaments i es poden fer tant a la via pública com en instal·lacions públiques o privades a l'aire lliure.

D'altra banda, l'article 112 del Decret 112/2020, de 31 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament que desplega la llei anterior, estableix que les activitats de caràcter extraordinari, com és el cas que ens ocupa, es poden celebrar quan es trobin en algun dels supòsits següents:

- a) **Se celebrin amb motiu de festes i revetlles populars o de festivals o certàmens que tinguin una àmplia participació de la població afectada directament.**
- b) Se celebrin en dates o vigílies festives, dins d'horaris en què el seu impacte sigui admissible per als usos socials majoritaris.
- c) Se celebrin en indrets situats a la distància necessària dels nuclis habitats, de manera que no causin molèsties perceptibles a la gent que hi viu.

L'apartat V de l'annex I del Decret estableix, anualment, un nombre màxim de **dotze espectacles o activitats recreatives al mateix espai**. Aquesta limitació també consta a les recomanacions d'horaris, durada i mesures de millora de l'impacte acústic per a la realització d'esdeveniments a la via pública, que va elaborar la Comissió Barcelona Esdeveniments de l'Ajuntament de Barcelona, el 3 de febrer de 2022.

En el cas objecte de supervisió, l'activitat que es va fer disposava de la preceptiva llicència municipal prevista a les ordenances municipals. En aquesta llicència, a més d'establir-se l'horari de durada de l'activitat, s'imposa, entre altres condicions, **respectar els nivells d'immissió de soroll de l'activitat**.

En aquest punt convé fer una reflexió: si bé és cert que a les ciutats hem de poder viure d'una manera confortable, no ho és menys que les dinàmiques d'ús de l'espai públic poden confrontar els interessos de la ciutadania. Amb això, volem dir que tan legítim és voler gaudir de les festes i trobades al carrer com voler descansar al mateix domicili sense patir el soroll que provoquen aquestes trobades.

No podem oblidar que la celebració d'activitats lúdiques, els dinars o sopars, i les trobades al carrer entre les persones que formen part d'una mateixa associació, d'un mateix barri, són esdeveniments especials que contribueixen a humanitzar el nostre entorn i que, en definitiva, pretenen compartir valors culturals i experiències que fomenten la unitat entre generacions i grups del mateix barri.

És evident que en aquestes trobades participen famílies, entitats i infants que comparteixen un espai per xerrar, retrobar-se, i enfortir els vincles de la comunitat veïnal, fet que no deixa de formar part de la identitat de la ciutat.

Aquestes dinàmiques d'ús de l'espai públic impliquen que l'Administració ha d'esmerçar els seus esforços a fer compatible el dret al descans amb la realització d'aquestes trobades veïnals, per aconseguir una ponderació adequada del dret al descans i el dret a l'oci de la ciutadania.

Per tant, cal vetllar pel fet que es respecti el nombre màxim de dotze activitats previstes per la norma, per al compliment dels índexs permesos d'immissió acústica, fer un control estricte dels horaris autoritzats i valorar la possibilitat de fer canvis periòdics d'ubicació de la celebració d'aquest tipus d'esdeveniments.

En el cas que ens ocupa, i d'acord amb el que hem exposat a l'apartat segon d'aquesta resolució, la Sindicatura de Greuges constata que el Districte ha treballat per fer compatible el benestar de la persona promotora de la queixa amb el foment de les festes populars. Així, s'ha fet un acompanyament a la ciutadana de la queixa i, paral·lelament, s'ha treballat de manera continuada amb el teixit associatiu del barri, impulsant diverses accions destinades a reduir al màxim els eventuais efectes que la

celebració d'aquests actes de caire festiu i lúdic, promoguts per una part significativa del veïnat i autoritzats degudament, hagi pogut ocasionar-li.

El principi de **bona administració** i l'eficàcia dels serveis públics es recullen a l'article 41 de la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea, als articles 9.3 i 103 de la Constitució espanyola, i a l'article 3 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del règim jurídic del sector públic administratiu comú. Aquests drets impliquen disposar d'una administració que presti el màxim nombre de serveis amb els millors estàndards de qualitat, respectant els drets i interessos legítims de la ciutadania, i que sigui capaç de resoldre els problemes de manera àgil i eficaç.

Així mateix, la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, aprovada l'any 2000, esmenta, a l'article XXIII, amb referència a l'eficàcia dels serveis públics com a indicatiu d'una bona administració, que les autoritats locals han de garantir l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats de les persones usuàries.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, l'actuació del **Districte de Gràcia, que està duent terme les actuacions necessàries per conciliar el dret al descans de la ciutadania i el dret a l'oci del veïnat, ha estat ajustada a dret.**

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte de Gràcia** que continuï vetllant per donar compliment al contingut del document de la Comissió Barcelona Esdeveniments, de data 3 de febrer de 2022, referent als horaris, la durada i les mesures de millora de l'impacte acústic per a la realització d'esdeveniments a la via pública.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona